

tia Dei extraordinaria vitare mendacium jocosum.
 Praeterea ne ponas praemissas ambas aequivalenter
 negativas, uti fit in hoc sophismate: *impossibile est*
oculum corporeum elevari ad videndum Deum; atqui
impossibile est intellectum esse oculum corporeum;
ergo impossibile est intellectum elevari ad videndum
Deum. Haec de modalibus sufficiant.

CAPUT VII.

DE RELIQUIS ARGUMENTATIO- NUM SPECIEBUS.

§. I.

*Quaenam sint reliquae argumentationis
 species?*

Expositis hactenus, quae ad syllogismum per-
 tinent, restat, ut de reliquis porro argu-
 mentationis speciebus aliquid dicamus. Sunt
 autem reliquae illae argumentationis species, quem-
 admodum nos eas jam supra *Cap. 1. hujus Part. §.*
7. recensuimus, praeter consequentiam, quam vo-
 cant, immediatam *inductio, exemplum, sorites,*
dilemma, enthymema, epicheirema.

§. 2.

De inductione.

Inductio est argumentatio, in qua de genere
 aut specie universe affirmatur aut negatur,
 quod

quod de contentis sub eo inferioribus singillatim antea adfirmatum aut negatum fuit. Inductio, ut valeat, completa fit, necesse est; unde intelligis, per inductionem ab individuis de specie non posse facile aliquid efficaciter probari, nisi forte ostendatur, determinationem individuo, quatenus ad speciem quandam pertinet, esse essentialem. In physicis & astronomicis, ubi hoc argumenti genus frequentissimum est, analogiae multum tribuitur, adeo, ut adtributum, quod cognitis omnibus speciei inferioribus singillatim convenire deprehenditur, & ignotis quoque dicatur inesse: hac ratione pleraque veritates physicae detectae sunt. In moralibus quoque praesertim in divinandis humanae voluntatis determinationibus usui est. Caeterum vitiosa est inductio, quoties vel unum adsignari possit inferius, cui, quod caeteris tribuitur, non conveniat. Ad syllogismum reducitur inductio, quodsi majoris loco sequens, cui innititur, addas principium: *quidquid de singulis inferioribus universe adfirmari potest aut negari, id etiam simpliciter de toto genere vel specie, sub quo illa ceu inferiora continentur, adfirmandum est vel negandum.*

§. 3.

Cautio necessaria.

Caveas tamen, ne vitia & errores, quos in uno alterove communitatis, sectae &c. membro deprehenderis, omnibus ejusdem communitatis sectae &c. communes esse, argumento ab inductione ibi persuadeas, & ita in multos, totamque communitatem injurius evadas; nihil enim in vita sociali hoc convitiandi genere frequentius, sed
nec

nec exitialius aliquid esse videtur.

§. 4.

De exemplo.

Exemplum argumentatio est, qua ab uno altero-ve singulari ad aliud singulare concluditur ob quandam inter ea similitudinem aut paritatis rationem. Talis erat argumentatio S. Augustini, qua se ad sectandam morum honestatem ipse excitabat: potuerunt hi & hi, cur non & ego? item ista: Petrus poenitentiam agens salutem consecutus est; ergo & ego, si poenitentiam egero, salutem consequi possum. Argumentatio ista principio nititur, quod similem eadem sit conditio, quo adhibito ad syllogismum facile reducitur. Unde ad analogiam pertinere argumentum istud, nec ple- nam facere probationem, nisi singularia quoad ea saltem, de quibus concluditur, omnino similia fuerint, nemo non intelligit.

§. 5.

De sorite.

Sorites argumentatio est pluribus constans propositio- nibus ita inter se connexis, ut praedicatum prae- cedentis subsequenti fiat subjectum, donec in conclusio- ne praedicatum posterioris de subjecto primae praedice- tur; veluti est sequens argumentatio: mens ho- minis sui rerumque extra se positarum distincte sibi conscia est; omne ens sui rerumque extra se posita- rum sibi distincte consciuum cogitans est; omne co- gitans simplex est; omne simplex incorruptibile est; ergo mens hominis incorruptibilis est.

Q

§. 6.

§. 6.

Resolutio soritis.

Sorites in tot syllogismos primae figurae resolvitur, quot primam inter & ultimam habentur propositiones ista lege, ut secunda propositio fiat major primi syllogismi, prima minor; conclusio, quae inde sequitur, fit minor syllogismi subsequentis, tertia vero soritis propositio fit major, & ita pergendo. Sic sorites praecedens reducitur hoc modo: *omne ens sui verumque extra se positarum sibi distincte conscium est cogitans; atqui mens hominis sui verumque extra se positarum sibi distincte conscia est; ergo mens hominis est cogitans. Omne cogitans simplex est; atqui mens hominis cogitans est; ergo mens hominis simplex est. Omne simplex incorruptibile est; atqui mens hominis simplex est; ergo mens hominis incorruptibilis est.*

§. 7.

Regulae soritis.

Ex quo intelligis duas esse soritis regulas: *1ma, ut omnes soritis propositiones exceptis prima & ultima sint universales. 2da, ut omnes exceptis duabus posterioribus sint affirmativae.*

§. 8.

De dilemmate.

Dilemma syllogismus hypotheticus disjunctivus est, cujus nempe majoris hypotheticae consequens disjunctivum est, atque in minore singula disjunctivis membra vel affirmantur, vel negantur, ut in
con-

conclusionem porro vel adfirmetur, vel negetur antecedens. Talis est sequens argumentatio: *Si compositum cogitat, ergo vel singulae compositi partes seorsim, vel omnes simul, in quantum scilicet certo modo inter se unitae sunt, cogitant; sed nec singulae compositi partes seorsim, nec omnes simul, in quantum certo modo inter se unitae sunt, cogitant; ergo compositum non cogitat.* Ad valorem dilemmatis requiritur 1. ut disjunctionis membra adcurate sibi opponantur ita, ut nullum inter ea medium possit assignari. 2. ut minoris veritas manifeste ostendatur. Quod si plura quam duo sint disjunctionis membra v. g. tria, trilemma dicitur &c. Vocatur quandoque etiam syllogismus cornutus, eoquod per illud adversarius, quocumque se vertat, valide impetatur.

§. 9.

De enthymemate.

Enthymema argumentatio est, in qua una praemissarum reticetur; veluti si dicas: *Petrus homo est; ergo Petrus est rationalis.* Ad syllogismum reducitur enthymema, si praemissa, quae ommissa est, addatur. Ut vero, quatenam ex praemissis sit ommissa, facile intelligas, adverte, quodnam in praemissa expressa extremum habeatur, an majus scilicet, an vero minus? Sic, cum in enthymematis modo adducti praemissa expressa habeatur minus extremum, scilicet *Petrus*, manifestum est, adesse minorem, majorem vero esse omissam, quam si addas, prodibit syllogismus: *omnis homo est rationalis; Petrus est homo; ergo Petrus est rationalis.*

§. 10.

De consequentia immediata.

Ab enthymemate haud multum differt consequentia, quam vocant, immediata; quae, ut diximus, talis argumentandi modus est, in quo una propositione posita juxta regulas logicae ponitur altera. In hoc argumentandi genere ipsa regula logica majoris loco est; unde, si addatur, habebitur syllogismus.

§. 11.

De epicheremate.

Epicherema syllogismus est, cujus alterutri, vel utriusque etiam praemissarum sua additur probatio v. g. *Omne quod cogitat, existit: fieri enim nequit, ut, quod non existit, aliquid aut agat, aut patiat; atqui ego cogito: nam mei, rerumque extra me positarum distincte mihi sum conscius; ergo existo.* Epicherema itaque non nunquam plures complectitur syllogismos, in quos, si res exigat, facile resolvi potest.

CAPUT VIII.

DE SOPHISTARUM FALLACIIS.

§. 1.

Argumentatio quandonam vitiosa sit?

Quemadmodum, ut argumentatio quaelibet bona sit & legitima, ex dictis *hac part. Cap. I. §. 5.* requiritur, ut & propositiones in ea occurrentes omnes sint verae, & consequens cum antecedent-